

Cassatie in strafzaken

Iets over het specifieke karakter van cassatiezaken

Het strafprocesrecht biedt in de meeste strafzaken de mogelijkheid om tegen een ongunstige uitspraak in cassatie te gaan bij de Hoge Raad der Nederlanden in Den Haag. De Hoge Raad buigt zich dan over de beslissing van de rechter in laatste feitelijke aanleg. De procedure in cassatie verschilt in zeer grote mate van de procedure bij de rechtbank of het gerechtshof, omdat behoudens enkele uitzonderingen, geen nieuwe feiten naar voren kunnen worden gebracht. De gehele procedure geschiedt zo goed als altijd **schriftelijk**, zodat de verdachte op geen enkele zittingsdatum hoeft te verschijnen.

In cassatie kan enkel geklaagd worden over procedurele fouten (verzuim van vormen) of schendingen van het recht. Daarmee zijn de mogelijkheden in cassatie beperkt en kan de laatste strafprocedure dus niet nog eens dunnetjes over worden gedaan. Het is een geheel andere procedure. In veel gevallen worden zaken in cassatiefase dan ook behandeld door daarin gespecialiseerde advocaten. Zo wordt voorkomen dat verdachten niet de juiste rechtsbijstand krijgen en valse hoop wordt gewekt. Ook wordt dan de Hoge Raad minder belast met kansloze zaken. Tevens zorgt het feit dat een nieuwe advocaat de zaak in cassatie behandelt dikwijls voor een frisse blik op de zaak.

De procedure in cassatie

De procedure is in stappen uitgelegd als volgt. Eerst moet tijdig **beroep in cassatie** worden ingesteld (stap 1). Doorgaans is dat 14 dagen nadat de laatste feitelijke instantie uitspraak heeft gedaan. Zo nodig kan de advocaat die in cassatie wordt verzocht de zaak te behandelen, dit voor de verdachte doen. Vervolgens moet de behandelende advocaat zich **bij de Hoge Raad stellen** (stap 2). Als de Hoge Raad na verloop van tijd de stukken heeft ontvangen, wordt een zogeheten **aanzegging** aan de verdachte betekend (stap 3). De verdachte dient na betekening zijn advocaat hiervan op de hoogte te stellen, omdat die aanzegging betekent dat de advocaat vervolgens doorgaans 60 dagen de tijd heeft om **bij cassatieschriftuur middelen van cassatie** in te dienen die klagen over de procedure en het oordeel in feitelijke aanleg (stap 4).

Worden binnen de indieningstermijn door de advocaat geen cassatiemiddelen ingediend (waarover de verdachte tijdig behoort te worden **geadviseerd**), dan wordt de verdachte niet-ontvankelijk verklaard in het cassatieberoep (stap 5). De verdachte kan zelf geen middelen indienen. Worden wel één of meer middelen ingediend, dan wordt een **rechtsdag** bepaald (stap 6). Op die rechtsdag of op een nader te bepalen dag geeft de **advocaat-generaal bij de Hoge Raad** dan een advies over de zaak in een **conclusie** (stap 7). De conclusie van de advocaat-generaal is een goede graadmeter voor wat de Hoge Raad zal oordelen. Op dit stuk kan door de advocaat nog worden **gereageerd** (stap 8), alvorens de Hoge Raad uiteindelijk uitspraak doet (stap 9).

In het geval het openbaar ministerie beroep in cassatie heeft ingesteld, kan de verdachte diens cassatieschriftuur tegenspreken middels een **schriftuur van tegenspraak**. De

procedure loopt verder gelijk. In alle gevallen moet men er rekening mee houden dat steeds geruime tijd verstrijkt tussen de verschillende proceshandelingen, zodat de totale duur van het cassatieberoep met gemak ruim een jaar kan duren.

De uitspraak in cassatie

De Hoge Raad kan –grofweg gesteld– (a) het oordeel van de rechter **vernietigen** en de zaak terugwijzen naar de vorige instantie of verwijzen naar een andere instantie, of (b) het **beroep verwerpen** (waarbij kleine fouten of schending van de redelijke termijn door de Hoge Raad zelf kunnen worden afgedaan). In dat laatste geval is de zaak onherroepelijk afgedaan en staat de uitkomst vast.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mr. J.S. (Joost) Nan.